

γυαλί

γυαλί, το, ουσ. [*<*μσν. γυαλίν *<*αρχ. ὕαλος], το γυαλί. **1.** το τζάμι: «πρόσεχε μην πέσεις πάνω στο γυαλί». **2.** το ποτήρι. (Λαϊκό τραγούδι: *ρίξε στο γυαλί φαρμάκι μονορούφι να το πιω, είν' ο πόνος μου μεγάλος τη φουρτούνα που περνώ*). **3.** ο καθρέφτης: «καθόταν μια ώρα μπροστά στο γυαλί και χτενιζότανε». **4.** τα ματογυαλία: «πολύ σου πάει αυτό το γυαλί». **5.** η τηλεόραση: «μόλις γυρίσει στο σπίτι, θρονιάζεται μπροστά στο γυαλί, μέχρι να νυστάξει». **6.** η ναυτική διόπτρα, το κανοκυάλι: «ο πλοίαρχος πήρε το γυαλί και προσπάθησε να ξεχωρίσει τη σημαία του πλοίου που ερχόταν απ' τον ορίζοντα». **7α.** στον πλ. **τα γυαλιά**, τα ματογυαλία: «έσπασαν τα γυαλιά μου και πρέπει ν' αγοράσω άλλα». (Λαϊκό τραγούδι: *το παιδί με τα γυαλιά έδωσε παραγγελιά κι έφυγε χωρίς μιλιά το παιδί με τα γυαλιά*). **β.** τα κιάλια: «πήρε τα γυαλιά και προσπάθησε να ξεχωρίσει ποιος ήταν αυτός που ερχόταν αργά απ' το μονοπάτι». **8.** θραύσματα από σπασμένα υαλικά: «μην περπατάς ξυπόλυτος στην κουζίνα, γιατί μου 'πεσε ένα ποτήρι κι έχει γυαλιά». (Λαϊκό τραγούδι: *πάρε με αγκαλιά να μη με κόψουν τα γυαλιά*). Υποκορ. **γυαλάκι, το** (βλ. λ.). (Ακολουθούν 19 φρ.)·

- *αν ραγίσει το γυαλί*, αν κλονιστούν οι φιλικές ή ερωτικές σχέσεις με κάποιο άτομο, πολύ δύσκολα αποκαθίστανται: «αν ραγίσει το γυαλί, καλύτερα να το διαλύσεις παρά να προσπαθήσεις να τα ξαναφτιάξεις»·

- *αν σπάσει το γυαλί*, αν κλονιστούν σοβαρά οι φιλικές ή ερωτικές σχέσεις με κάποιο άτομο τότε είναι απίθανη η αποκατάστασή τους: «αν σπάσει το γυαλί σ' ένα ζευγάρι, τότε χαιρέτα μας τον πλάτανο». (Λαϊκό τραγούδι: *κι άσε να λένε αυτοί αν σπάσει το γυαλί, ότι ποτέ πια δεν ξανακολλά, ν' ακούς τι λέω εγώ που σ' αγαπώ πολύ*)·

- *βάζω γυαλιά*, φοράω γυαλιά είτε ηλίου είτε για θεραπευτικούς λόγους ύστερα από υπόδειξη του οφθαλμιάτρου: «επειδή μ' ενοχλεί ο δυνατός ήλιος, κάθε καλοκαίρι βάζω γυαλιά || επειδή άρχισα να βλέπω θολά, ο γιατρός μου μου συνέστησε να βάλω γυαλιά»· βλ. και φρ. *του βάζω τα γυαλιά*·

- *βγάζω στο γυαλί*, προβάλλω στην τηλεόραση: «προχτές έβγαλαν στο γυαλί το τάδε έργο»·

- *βγαίνω στο γυαλί*, παρουσιάζομαι στην τηλεόραση ως ηθοποιός ή ως τηλεπαρουσιαστής: «κάθε μέρα βγαίνω στο γυαλί, γιατί παίρνω μέρος στο τάδε σίριαλ || βγαίνω στο γυαλί για το δελτίο των έξι»·

- *βλέπω στο γυαλί*, βλέπω στην τηλεόραση: «χτες βράδυ είδα στο γυαλί το τάδε έργο»·

- *δε γράφει στο γυαλί (κάποιος)*, το άτομο για το οποίο γίνεται λόγος, ιδίως ηθοποιός, αδικείται από άποψη φωτογένειας, όταν παρουσιάζεται στην τηλεόραση: «είναι όμορφη γυναικά, αλλά δε γράφει στο γυαλί»·

- *είναι γυαλί η θάλασσα ή η θάλασσα είναι γυαλί*, βλ. συνηθέστ. *είναι λάδι η θάλασσα*, λ. [λάδι](#). (Λαϊκό τραγούδι: *γύρω γύρω η θάλασσα γυαλί, μα η σκέψη μου έμεινε θολή*)·

- *είναι γυαλί ο δρόμος ή ο δρόμος είναι γυαλί*, βλ. φρ. *είναι τζάμι ο δρόμος*, λ. *τζάμι*·

- *έσπασε το γυαλί*, οι φιλικές ή οι ερωτικές μας σχέσεις με κάποιο άτομο έχουν διακοπεί τελεσίδικα: «δεν μπορώ να ξαναπάω μαζί της, γιατί είναι καιρός που έσπασε το γυαλί». Από το ότι, όταν σπάσει κάτι από γυαλί το πετάμε·

- *η τύχη και το γυαλί δε βαστούν πολύ καιρό*, βλ. λ. [τύχη](#)·

- *ράγισε το γυαλί*, οι φιλικές ή οι ερωτικές μας σχέσεις με κάποιο άτομο έχουν διαταραχθεί ανεπανόρθωτα: «απ' τη στιγμή που ράγισε το γυαλί, νομίζω πως κάθε προσπάθεια για επανασύνδεση των σχέσεών μας είναι μάταιη». (Λαϊκό τραγούδι: *όταν ραγίσει το γυαλί μη θέλεις να κολλήσει, έτσι και η αγάπη μας έχει πια διαλύσει*)·

- *τα κάνω γυαλιά καρφιά*, σπάζω, καταστρέφω τα πάντα, ιδίως σε ένα κλειστό χώρο, από θυμό ή από κέφι. (Τραγούδι: *γυαλιά καρφιά τα κάνω, πίσω δεν κάνω, παίζω και χάνω, γυαλιά και καρφιά*)·

- *τον βγάζω στο γυαλί*, τον παρουσιάζω στην τηλεόραση, τον κάνω ηθοποιό της τηλεόρασης: «απ' τη μέρα που

τον έβγαλαν στο γυαλί, πήρε ψηλά τον αμανέ || ο πρώτος που τον έβγαλε στο γυαλί ήταν ο τάδε σκηνοθέτης»·

- του **βάζω τα γυαλιά**, **α.** αποδεικνύομαι ανώτερος από αυτόν στον τομέα των γνώσεων, τον ξεπερνώ σε κάποια πρακτική ή διανοητική επίδοση ή σε κάτι άλλο: «πήγε να μου κάνει τον έξυπνο στη γεωγραφία, αλλά του 'βαλα τα γυαλιά». (Λαϊκό τραγούδι: *μπουζούκια, μπουζούκια, με τη γλυκιά λαλιά, στου κόσμου τις ορχήστρες **βάλατε τα γυαλιά***). **β.** τον ξεγελώ, τον εξαπατώ: «πήγε να τον κοροϊδέψει, αλλά αυτός στο τέλος του 'βαλε τα γυαλιά»· βλ. και φρ. *βάζω γυαλιά*·

- του *περνώ τα γυαλιά*, βλ. συνηθέστ. του *βάζω τα γυαλιά*·

- του *φορώ τα γυαλιά*, βλ. φρ. του *βάζω τα γυαλιά*·

- *φορώ γυαλιά*, βλ. φρ. *βάζω γυαλιά*·

- *ώρα σου καλή κι ο δρόμος σου γυαλί*, βλ. λ. [δρόμος](#)·

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας